

Euthanasiewet niet uitbreiden

Tertio, 17 augustus 2009

door Peter Vande Vyvere

De VUB-onderzoeksgroep 'Zorg rond het Levenseinde' ondervroeg 3.327 verpleegkundigen naar hun houding tegenover euthanasie. De studie die op 9 september wordt voorgesteld, doet de euthanasiediscussie weer oplaaien. Moet euthanasie ook wettelijk kunnen zonder verzoek van de patiënt? Bij de voorstelling van de studie willen de onderzoekers ervoor pleiten de regelgeving beter op de praktijk af te stemmen, meldt de krant De Standaard.

Op één punt is dat alvast zorgwekkend: 57 procent van de verpleegkundigen aanvaardt dat levensbeëindiging met dodelijke middelen ook wordt toegepast op uitzichtloos lijdende terminale patiënten die niet meer om euthanasie kunnen vragen. Dat gaat verder dan de huidige wet, die het uitdrukkelijke verzoek van de patiënt als een absolute voorwaarde beschouwt. Dat veel verpleegkundigen die houding aannemen, valt te begrijpen. Onder de professionelen zijn zij het intensiefst bij het stervensproces betrokken. Ook als dat proces schrijnend is. Verpleegkundigen werden in het denkproces en in de regelgeving over medische ethiek al te lang over het hoofd gezien. Daarom is het goed dat hun ervaringen en opvattingen in kaart worden gebracht. Maar hun reactie op uitzonderingssituaties mag niet worden misbruikt om ideologische doorbraken te forceren. Concreet: de reflex om een moeilijk levenseinde te verzachten, is menselijk. Maar het doel heiligt de middelen niet.

Tegenstanders van de huidige euthanasiewet vreesden er van meet af aan voor: zodra het verbod op doden niet langer absoluut is, bevinden we ons op een hellend vlak. Staat de deur op een kier, dan is het een kwestie van tijd voor ze helemaal openzwaait. Zo is het criterium van 'ondraaglijk psychisch lijden' dat in de wet is ingeschreven, op zich al vaag en reukeloos. Vorig jaar stelde Open VLD voor de euthanasiewet uit te breiden naar kinderen, dementerenden en mensen buiten bewustzijn. En al langer ijveren libertijnse denkers en politici voor een afdwingbaar 'recht op euthanasie'. Al die pogingen om de straffeloosheid van euthanasie op te rekken, dreigen de fundamentele oriëntatie van de wet te doen vergeten: opzettelijk levensbeëindigend handelen kan in wezen niet. Euthanasie is geen normaal medisch handelen. En dat moet zo blijven wil het fundamenteel recht op leven overeind blijven. Alleen als aan een aantal strikte voorwaarden is voldaan, worden artsen die euthanasie toepassen, niet vervolgd.

Wie actief en gewild levensbeëindigend handelen wettelijk mogelijk maakt zonder verzoek van de patiënt, opent de deur naar de totale willekeur. Wie beslist dan? Naasten, familie, medisch personeel, de ziekteverzekering? Op welk punt in het lijdensproces en om welke redenen precies? Bij welke patiënten kan het wel en bij welke niet? De mogelijkheden van de palliatieve zorg en van de pijnbestrijding nemen almaar toe. Laten we daar volop in investeren in plaats van onze toevlucht te nemen tot wettelijke 'openingen' die de veiligheid van de allerzwaksten en minst mondigen bedreigen.

Overgenomen met toestemming van Tertio.